

תורה אור השלם

צח:

הזורק פרק אחד עשר שבת

מסורת הש"ס

1 ויהי תאמין מלמטה
הקדוש יהיה תמים על ראשו
לא תשבעת האמת כן יורה
לשמימי ליעני העשועות
היה: שבת כו כו
2 ויגמרו תמים הירדים
מלמעלה כמו נד אית
דקדק עזר מן ארץ ומתי
אמר מר רבן הירושלמי
על ים הירקון ים המלח
המה נקרוהו ונתעם עברו נגד
ירדן: ו
3 ולירכתי המשכן ויהי
תעשה נשקף קרשים:
שבת כו ככ
4 והבירה התיכון הרוך
הקרשים מבורח מן הקצת
אל הקצה: שבת כו ככ
5 ואת המשכן תעשה
עשר יריעות שש משון
ובתלת ארבעה ונתעם שני
קרשים מעשה חלפת תעשה
אדם: ארך היריעה האחת
שנתה עשרים באמה
ורחב ארבע באמה והיריעה
האחת מדה אחת לכל
היריעות: שבת כו כג
6 וצשת יריעה עים
צדדה לכר ובפלת את
עשרה יריעות תעשה אדם:
ארבע היריעה האחת
שלשים באמה ורחב ארבע
באמה היריעה האחרת מדה
אחת לעשרה עשרה
יריעות: שבת כו כד
7 והאמה ורחב ואת מדה
עקף בארץ היריעה האחת
ויהי רוחו על בני המשכן
מזה ומזה לכבודו:

דל עשר איגרא. כולה שמעתה אמר רוחו המשכן י' אמות וקשה לר"י דמנא ליה להש"ס הא דילמא המשכן היה רוחו י"א אמה והקרשים נאמר שלא היה עוביין אלא חצי אמה ושני קרשים למקצועות המשכן היו סוממות אמת אורח מכאן ואמת אורח מכאן וחצי אמה העודפת ברוחב הקרש כנגד עובי הקרשים של דל פסון ודרוס ומתי חות למימר איפסא שחלי אמה לכלן וחצי אמה [לכאן] הוא למלואת חקרן והכול אמה עובי להיות כנגד עובי הקרש הדומי והפסני ואומר ר"י דמנית עולמים ולפינן לה שיהי אורכי ששים אמה ורוחבו עשרים הי"ג נמשך רחבו שלש ארסו: תנא נבם היה עובר. אמר ר"י להכא דקאמר עברת המיטין היה מסבג ג' רוחות פילוגא אכריתא' דהמלמט המשכן דתסא אמר שלא היה נס אלא היו שס ארבע באמה ורחב אמה אחד ממחיל ממחיל אורך המשכן עד חליו והשני ממחיל מן הקצה ולפינן סף הרוח וכן למטה היו שני בריחים סוף הענין אכל האמצעי היה הולך מרות מרות עד רוח מערב והייעו מן הקצה אל הקצה ולא היה מקף עד שלש רוחות: שמי

אמר שמואל ביהדות ת"ר קרשים מולמטן עוביין אמה ומלמעלן בלין והולכין עד כאצבע שנאמר יהיו תמים על ראשו ולהלן הוא אומר י' אמות נכרתו דברי רבי יהודה רבי נחמיה אומר בשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלן עוביין אמה והכתוב תמים הוא דליתו שלמין ולא ליתו דניסרא ואידך נמי הכתוב יהיו האהא דלא לישלחוניהו מהדרי בשלמא למ"ד בשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלן עוביין אמה היינו דכתבי' י' לירכתי המשכן כמה תעשה ששה קרשים ושני קרשים תעשה למקצועות דאחי פותיא דהני ממלי' ליה לסומבא דהני אלא למ"ד מלמטן עוביין אמה מלמעלן בלין והולכין עד כאצבע האי עייל והאי נפיק דשפי' להו כי מורין: והבריח התיכון בתוך הקרשים תנא בנם היה עומד ואת המשכן תעשה עשר יריעות אורך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה שרי אורכייהו לפותיא רמשכן כמה הוא עשרין וחמני דל עשר לאיגרא פשא להו מ' להאי גיסא ומ' להאי גיסא לר' יהודה מיגיליא אמה דאדנים לר' נחמיה מיגיליא אמה דקרשים שרי פותיהו לאורכא דמשכן כמה הוא ארבעין דל תלתין לאיגרא פשא להו לר' יהודה מכסיא אמה דאדנים לר' נחמיה מיגיליא אמה דאדנים ועשית יריעות עיים לאהל וגו' ארך היריעה האחת שלשים באמה וגו' שרי אורכייהו לפותיא דמשכן כמה הוא תלתין דל עשר לאיגרא פשא להו עשר להאי גיסא ועשר להאי גיסא לר' יהודה מכסיא אמה דאדנים לר' נחמיה מיגיליא אמה דאדנים תניא נמי הכי והאמה מזה והאמה מזה בעודף לכסות אמה של אדנים דברי ר' יהודה ר' נחמיה אומר לכסות אמה של קרשים שרי פותיהו לאורכיהו דמשכן כמה הוא ארבע דל תלתין לאיגרא פשא להו ארבע רוח דל חרתי' לכפלא דבתיה ויכפלת את היריעה הששית אל מול פני האהל פשא להו תרתי כרי בשלמא לר' יהודה היינו דכתבי' חצי היריעה העדפת תסרה אלא לר' נחמיה מאי תסרה תסרה מחבורתיה תנא דבי ר' ישמעאל למה משכן דומה לאשה שמהלכת בשוק ושפוליה מהלכין אחריה ת"ר הרוצים היו קרשים וחלולים היו האדנים ונראין

אמר שמואל ביהדות. לא היו מקורות מלמטה אלא יתדות היו וריחו נייעין כעין אומן שלנו הפשוט להביא ענים. ולי נראה פ"י דלעזי כמו אטעא דספרי האמור במנחות (ד' נב.) והוא גלואוין בלע"ז שמנבק מקל אחד נכראשי ונושך בו דפי הקונטרס והכי קאמר רב כהנא כבטיבי לא היה נתון ריחו בין כל סדרא דסדרא נדקאמרת דמין שהסדר גבוה ג' קרשים כל אחד רחבו אמה וחצי ומוטבו קצר שהוא אמה של עובי ומו' וכו' לא היה הן נפולות זו על זו אלא מוטיב שמי שרות של שלש שטיסו זו אלא זו כמין אטעי ששמי ללעות האטעא סמוכות זו לזו כן מוטיב לראש העגלה האחת ומחוקיות זו את זו ונמלא מקום מוטיב הסדר כ' אמות וכן עשה לראש השני ואמת הריחו כאלמנע ופרכין היכא מנח לנו לקרשים אגבה דעגלה והא עגלה גופה מקורה הו'י ומינה לירידין וביניין כו' כדפרי'. ולשון רבותי אמן לשון הגאון נראה כפירושן למה הזכירו אומן טבעות כאן לשלחוניהו לקרשים ששני סדרים הפנימיים של ים טבעותיהן מכוינין זו כנגד זו: והלן הלא אומר תמו נכרסו. מה תמו הנאמר להלן לך ליהי אף תמים האמור כאן לשון ליהי: שאל יתרו. כולן שוות: דלא ליימי דנפרא.

גליון הש"ס
נב"י שרי פותיהו. ולי דף
ס' פ"א ח"ב ד"ה וזמן
קרשים:
לעני רש"י
גלואוין: עין סדרה.

רבינו הנאל (המשכן)
המשכן נתן מן הרוח. אבל
מלמעלן מקום אשר כולו
מכסיו עובי ונפול מן
כאצבע נמצא כל אחד מה
קרשים הללו של מקצועות
המשכן יוצא אמה חסר
אצבע מקרשי צפון דרום.
והפך ר' יודא רשפי' להו
כי טורח בלשון עובי נביא
עשויים בגוים. והיא
רוחבה מלמטה ומשפיע
ומפיר מלמעלה ובלע"ז
נתיי. כך באלו כל קרשי
המקצועות דות תחתיו
רחב אמה וחצי ויהי
הגב אכל גזולה בשפיע
על עיבלה למעלה על
כאצבע כ"י שישור לקרשי
צפון ודרום כמרחק ולא
יהיה קרש יוצא וקרש
נגב. והבירח התיכון בתוך
הקרשים משלש רוחות
ואין עין מכידי' זו
רוחות אלא במעשה חס.
כתוב ארך היריעה האחת
שלשים באמה. ורחב
הללו של משכן ששע
אמות. כשתפסת היריעה
על המשכן ורחב המשכן
עובי. ככה הללו עשר
אמות. וכנאו ערופת פי
אמות מה עבר עשוי
לשולש על הקרשים כל
כפי הרוח. וכנאו כי לר'
יהודה שאמרו כי הקרשים
למעלה עוביין אצבע בלבד,
נמצא ג' המשכן עשר
אמות וט' אמות עשר
צפון כיסה הקרש. ושאר
האדנים מגולין אל אצבעות
מן הקרשים. כי כל קרש
אברן י' אמות. אמה פסו
דיות מובלתי בארן. אבל
לר' נחמיה שאמרו כי ראשי
הקרשים עוביין אמה.
נמצא חלל המשכן היריעה
הקרשים מחכין מן היריעה
י"ב אמה. נשאר מביח
אמה ט"ו אמה. י' אמות
מכות מקרש שבצפון
(י"ח) וזמן אמה כשרש
בסדרים. משל מכל קרש
כשיע' המצוי אמן מגולה
הארץ. הגה זה החשבון
ליתן עובי המשכן ועוד כתוב
את המשכן תעשה עשר
יריעות. כל יריעה רחבה י'
אמות ור' עשר יריעות מ'
אמות. והמשכן אורכו ל' אמה
כשתפסת המשכן ל' אמה
נשארו י' אמות ששתעשרת
וירדות בקרשים אחרי
המשכן ותכסו לר' יהודה
הקרשים והאדנים על קרוב
לקרש אצבע אמה. ולרוב
ל' נחמיה נתפסו הקרשים
ל' נשארו האדנים מגולין.
ועשית יריעות עום לאהל
על המשכן עשר שורה
יריעות. אורך כל יריעה
ל' אמה ורחבה ד' אמות.
נמצא שתי מחבורות ל' אמה
כמיו אמות. כשתפסת אורך
היריעות שרי ל' אמה
ליתנו של משכן מכסה
חללו עשר אמות ושאר
אמות ששתעשרת וירדות
ע"י הקרשים בצפון וכיצא

